

1649

1ste Del af Lovf. om Afløs. af Tienden.

1650

Kapitalister og Banker, for Landmandsbankstiftere — om Forladelse, jeg mente blot Landmandsbanker. For dem kan der maasse være noget Fordel ved at skaffe sig et saadant større Aktentel, som deraf kan opstaa; men jeg kan ikke indse, at det kan være til Gavn for dem, der selv skulle udrede Tiendeafgiften. Søvrigt er der en Oplysning, som jeg maasse turde udbede mig enten af de ærede Forslagsstillere eller af den ærede Minister, skjøndt denne vel ikke er ansvarlig for, hvorledes dette Lovforslag er at forstaa. § 8 viser, paa hvilken Maade Tiendeesteren kan faae sin Ret godtgjort, nemlig med Statsobligationer efter en vis forudsættet Beregning; disse Obligationer skulle leveres af Statskassen, af Finantserne, og disse indtræde da i Tiendeesterens Rettigheder. Jeg vil nu gjerne vide, om de Obligationer, der saaledes leveres, nogenstunde kunne optages til Udbetaling af vedkommende Tiendeydere, eller om det blot er Renten af dem, man kan fordrø? (Gad: Vedkommende kan sælge dem til en Andet, hvis han vil, naar den Tid er kommen.) Men kan Staten, naar den er bleven Eier af disse Obligationer, hvormed den har tilkjøbt sig de Rettigheder, som Tiendeesteren havde, nogenstunde fordrø Kapitalen hos den, der har ydet Tienden, eller kan den blot fordrø Renten? (Gad: Kun Renten.) Ja jeg tænkte dog nok, at der var saamegen Villighed tilstede; men det forekommer mig da, at det aldeles udtryffeligt maa udtales i Loven. (Gad: Det staar der.) Nei, det kan være, at det, naar man kommer til at gjennemlede visse Ytringer, ligger deri som saa meget Andet. Den ærede Minister paaapegede ogsaa igaar visse Bestemmelser, som han savnede, og om hvilke de ærede Forslagsstillere sagde, at de stode i Loven. Det staar der ialtfald kun implicitte, men ikke udtryffeligt, hvilket jeg vilde fordrø, naar jeg skulde give min Stemme til denne Lov, hvad naturligtvis aldrig skal ske. Jeg vil tilraade Enhver, der ikke vil føre den jordbesiddende Del af Befolkningen ind i vanfælige Forhold, at de, før de give Lovforslaget deres

Stemme, sørge for, at der med den største Klarhed kommer til at staa, at Kapitalen bliver aldeles uopffigelig, ligesom Tiendebeholdningen stadig har været. Søvrigt kan jeg ikke engang indbrømme, det er rigtigt, at man tvinger Private, der have kontraheret om, hvorledes Tienden skal være afløst, til, hvor den nu er fastsat i Korn, at fastsætte den i Penge, thi man maa lægge Mærke til, hvad den ærede Minister igaar fremhævede, at der ligesaa godt kan komme en Tid, da det er fordelagtigere for den, der skal betale, at betale i Korn, som det Modsatte kan være Tilfældet. (Gad: Der hviler ingen Tvang paa Noget.) Forsaavidt en Mand selv begjærer sin Tiende afløst, tvinges han ikke, men forsaaavidt han ved Tiendeesterens Foranstaltning tvinges til at betale Rente af Obligationen, dersom han bliver tvungen dertil (Gad: Men det bliver han ikke.), gjøres der ved et Indgreb i private Kontrakter, som er unødvendigt, og som jeg finder er urigtigt. Det er en anden Sag, hvis denne Lov skal forstaaes saaledes, at Staten, uagtet en Tiendeester har ladet sin Tienderet afløse af den ved Obligationer, dog ikke skal kunne fordrø Andet end den Betaling, som ved privat Kontrakt tidligere er fastsat at skulle ydes af Tiendeyderen. Hvis han, saafremt han tidligere skulde yde 3 Edr. Korn om Aaret, kan fordrø at vedblive med denne Ydelse, kan jeg forstaa, at der ingen Tvang er, men det er Noget, som aldeles ikke er klart af dette Lovforslag, saaledes som det foreligger. Saadanne Love maa være til den yderste Grad klare for ikke at føre Befolkningen bag Lyset (Vilje: Det bør alle være.); ja, men usædelighed de Forslag, som kunne komme til at ryste Folks Bælfærd. Efter Alt, hvad der har været yttret om Sagen, og navnlig naar man kan faae det Punkt, som jeg nu har omtalt og stillet som Spørgsmaal til de ærede Forslagsstillere, noget mere klart, vil jeg for Diebliffet ikke opholde det ærede Thing længere, men blot erklære, at jeg stemmer imod denne Lov, fordi jeg tror, at